

Sayı : 23663589-0.12506
Konu : Genelge

24/06/2015

GENELGE
(2015/..7.)

Bilindiği üzere 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun İkinci Bölümünde "Çevreye Karşı Suçlar" düzenlenmiş olup;

a) "Çevrenin kasten kirletilmesi" başlıklı 181 inci maddesinde;

"Madde 181- (1) İlgili kanunlarla belirlenen teknik usullere aykırı olarak ve çevreye zarar verecek şekilde, atık veya artıkları toprağa, suya veya havaya kasten veren kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Atık veya artıkları izinsiz olarak ülkeye sokan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Atık veya artıkların toprakta, suda veya havada kalıcı özellik göstermesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza iki katı kadar artırılır.

(4) Bir ve ikinci fıkralarda tanımlanan fiillerin, insan veya hayvanlar açısından tedavisi zor hastalıkların ortaya çıkmasına, üreme yeteneğinin körelmesine, hayvanların veya bitkilerin doğal özelliklerini değiştirmeye neden olabilecek niteliklere sahip olan atık veya artıklarla ilgili olarak işlenmesi halinde, beş yıldan az olmamak üzere hapis cezasına ve bin güne kadar adli para cezasına hükmolunur.

(5) Bu maddenin iki, üç ve dördüncü fıkrasındaki fiillerden dolayı tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur."

b) "Çevrenin taksirle kirletilmesi" başlıklı 182 nci maddesinde;

"Madde 182- (1) Çevreye zarar verecek şekilde, atık veya artıkların toprağa, suya veya havaya verilmesine taksirle neden olan kişi, adli para cezası ile cezalandırılır. Bu atık veya artıkların, toprakta, suda veya havada kalıcı etki bırakması halinde, iki aydan bir yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(2) İnsan veya hayvanlar açısından tedavisi zor hastalıkların ortaya çıkmasına, üreme yeteneğinin körelmesine, hayvanların veya bitkilerin doğal özelliklerini değiştirmeye neden olabilecek niteliklere sahip olan atık veya artıkların toprağa, suya veya havaya taksirle verilmesine neden olan kişi, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır."

c) "Gürültüye neden olma" başlıklı 183 üncü maddesinde ise;

"Madde 183- (1) İlgili kanunlarla belirlenen yükümlülüklerle aykırı olarak, başka bir kimsenin sağlığının zarar görmesine elverişli bir şekilde gürültüye neden olan kişi, iki aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır."

hükümlerine yer verilmiştir.

Sayı : 23663589-0.
Konu : Genelge

..../..../2015

Türk Ceza Kanununun 181 inci maddesinde çevrenin kasten kirletilmesi, 182 inci maddesi ise çevrenin taksirle kirletilmesi suçları, kasten ve taksirle kirletme hallerinin cezaları da ayrı ayrı belirlenmek suretiyle düzenlenmiştir. Türk Ceza Kanunu sistematigi içinde suçun kasten ya da taksirle işlenmesi ayrı cezai müeyyideye bağlanmıştır.

T.C.K. 181/1 maddesi “ilgili kanunlarla belirlenen teknik usullere aykırı olarak ve çevreye zarar verecek şekilde atık veya artıkları toprağa, suya veya havaya kasten vermeyi” suç olarak tanımlamış, 182/1 maddesi ise aynı eylemin taksirle yapılmasının müeyyidesini düzenlemiştir.

Suçun unsurları ise atık veya artıkların;

a) Havaya, suya, toprağa verilmesi,

b) Havaya, suya toprağa atık vermenin çevreye zarar verecek şekilde ve ilgili kanunlarla belirlenen teknik usullere aykırı olarak yapılmasıdır.

TCK 183 üncü maddesinde de gürtlüye neden olma suçunun oluşması için fiilin ilgili kanunlarla belirlenen yükümlülüklerle aykırı olarak, başka bir kimsenin sağlığının zarar görmesine elverişli şekilde olması öngörülmüştür.

Bu nedenle TCK’da suç olarak düzenlenen çevrenin kasten ve taksirle kirletilmesi ve grültü eylemleri Çevre Kanununda da idari para cezası olarak düzenlendiğinden eylemin gerçekleşmesi halinde önce idarî para cezası uygulanmasını, idari para cezası uygulanmasını müteakip bu husus da belirtilmek suretiyle, Çevre Kanununun 20/son bendi gereğince T.C.K’na göre de kovuşturma yapılması için Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekmektedir.

Bununla birlikte, 2872 sayılı Çevre Kanunu’na göre kabahat olarak belirlenen fiiller bakımından idari para cezası tesisini müteakip, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’na göre Cumhuriyet Savcılıklarına suç duyurusunda bulunulmakta ise de, uygulamada 5237 sayılı Kanun ile belirlenen şartların gerçekleşip gerçekleşmediği tespit edilmeden suç duyurusunda bulunulması sebebiyle, suç duyuruları hakkında takipsizlik kararı verilebilmektedir. Özellikle yargı yerlerindeki ve Bakanlığımız taşra teşkilâtındaki iş yükü dikkate alınarak, lüzumsuz yazışmalara sebebiyet verilmemesini teminen, suç duyurusunda bulunurken aşağıdaki hususların açıkça tespiti gerekmektedir:

- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 181/1 ve 182/1 inci maddelerine göre suç duyurusunda bulunulabilmesi için, ilgili Kanunlarda belirlenen usullere aykırı olan fiilin aynı zamanda çevreye zarar verdiğinin tespiti gerekmektedir.

- İlgililer tarafından gerekli bütün önlemler alınmış ve idarece belirlenen ve ilgiliye bildirilen tedbirlere uyulmuş olunmasına rağmen çevre kirliliği önlenememiş ise, bu tür durumlarda suç duyurusunda bulunulması halinde fiilde kasıt ya da taksir bulunmadığı gerekçesiyle Cumhuriyet Başsavcılıklarınca takipsizlik kararı verileceğinden ilgililerin gerekli önlemleri almadığının tespiti gerekmektedir.

Sayı : 23663589-0.
Konu : Genelge

.../.../2015

- Türk ceza hukukunda suçun ve cezanın şahsiliği prensibi bulunmaktadır. Buna göre failler hakkında ceza verilebilmesi için suçun o kişilerce işlenmiş olması gerekmekte olup, 2872 sayılı Kanun ile düzenlenen "İlgililer hakkında" hükmünün Türk Ceza Kanunu açısından uygulanması söz konusu olmayıp, sadece suçun konusunu oluşturan fiili gerçekleştiren kişi/kişiler hakkında suç duyurusunda bulunulması gerekmektedir.

- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 183 üncü maddesine göre suç duyurusunda bulunulabilmesi için ise, başka bir kimsenin sağlığının zarar görmesine elverişli bir şekilde gürültüye neden olduğunun tereddüte mahal vermeyecek şekilde ortaya konulması gerekmektedir.

24/01/2007 tarihli 2006/18 sayılı Genelgeye Ek Genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

İdris GÜLLÜCE
Bakan